

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΕΠΙ ΤΕΣΣΕΡΑ... ΜΕ ΕΠΤΑ ΒΡΑΒΕΥΜΕΝΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ

Πώς θα αλλάζατε τη Θεσσαλονίκη; Στο ερώτημα απάντησαν, με συγκεκριμένες προτάσεις για διάφορες περιοχές της πόλης, 25 νέοι αρχιτέκτονες έως 40 ετών, στο πλαίσιο του αρχιτεκτονικού διαγωνισμού «Θεσσαλονίκη x 4». Μεταξύ των προτάσεων διακρίθηκαν επτά μελέτες, που έλαβαν πέντε βραβεία και δύο επαίνους. Οι διακριθείσες μελέτες, καθώς και οι λοιπές προτάσεις συμμετοχής παρουσιάζονται τώρα στο πλαίσιο έκθεσης, που εγκαινιάσαν στις 18 Ιανουαρίου ο δήμος Θεσσαλονίκης και η Ενοποίηση Αρχαιολογικών Χώρων & Αναπλάσεις Α.Ε. Η έκθεση φιλοξενείται στο Κέντρο Αρχιτεκτονικής του Δήμου Θεσσαλονίκης (Αγγελάκη 13).

Ο διαγωνισμός «Θεσσαλονίκη x 4» που προκηρύχτηκε στις αρχές του περασμένου Ιουνίου και ολοκληρώθηκε στις 24 Σεπτεμβρίου 2012, διοργανώθηκε από την «Ενοποίηση Αρχαιολογικών Χώρων και Αναπλάσεις» Α.Ε. (ΕΑΧΑ ΑΕ.) του ΥΠΕΚΑ σε συνεργασία με το Δήμο Θεσσαλονίκης. Απευθυνόταν σε νέους αρχιτέκτονες μέχρι 40 ετών με σκοπό την αναζήτηση δημιουργικών αρχιτεκτονικών προτάσεων που θα επηρέαζαν θετικά το μικροκλίμα της περιοχής, την ποιότητα ζωής, την εικόνα, αλλά και τη λειτουργία του δημόσιου χώρου, αξιοποιώντας το «σταυρό», που σχηματίζουν κατά κανόνα οι δρόμοι μεταξύ τεσσάρων τυπικών οικοδομικών τετραγώνων σε γειτονιές του Δήμου Θεσσαλονίκης.

Αντικείμενο του Διαγωνισμού αποτελούσε η ελεύθερη επιλογή τουλάχιστον τεσσάρων τυπικών οικοδομικών τετραγώνων σε γειτονιές του Δήμου Θεσσαλονίκης, εκτός του ιστορικού κέντρου της πόλης με υποβαθμισμένο αστικό περιβάλλον (που οφείλεται είτε σε υψηλούς συντελεστές δόμησης, είτε σε υψηλή πυκνότητα, είτε σε έλλειψη χώρων πρασίνου, κοινοχρήστων, ή κοινωφελών εγκαταστάσεων είτε σε απαξίωση παλαιού κτηριακού αποθέματος κ.λπ), συνδυάζοντας τα κενά ή τους ακάλυπτους χώρους που υπάρχουν. Ο Δήμος Θεσσαλονίκης, ενδεικτικά, πρότεινε πέντε περιοχές: πλατεία Μαβίλη (2^ο Δημοτική Κοινότητα), εργατικές κατοικίες της «Πύλης Αξίου» (2^ο Δημοτική Κοινότητα), εργατικές

κατοικίες νότια της οδού Κλεάνθους (4^ο Δημοτική Κοινότητα), περιοχή παλαιού αρχαιολογικού Μουσείου (5^ο Δημοτική Κοινότητα) και περιοχή κατοικίας της οδού Γρηγορίου Ε' (5^ο Δημοτική Κοινότητα).

Οι περισσότεροι από τους διαγωνιζόμενους επέλεξαν ως φυσικό αντικείμενο της μελέτης τους κάποια από τις παραπάνω περιοχές, ενώ υπήρξαν και κάποιες συμμετοχές (4) για άλλες περιοχές του αστικού ιστού της πόλης (όπως περιοχή Αμαλίας-Σαρανταπόρου, περιοχή Αγίας Τριάδος, περιοχή Μαρασλή-Ατρείδων, περιοχή Δοϊράνης-Περδίκας), συναφούς χαρακτήρα, που χρήζουν αναβάθμισης.

Κατατέθηκαν εμπρόθεσμα στην αρμόδια Διεύθυνση Μελετών Αρχιτεκτονικών Έργων του Δήμου Θεσσαλονίκης συνολικά 25 συμμετοχές. Η Κριτική Επιτροπή του διαγωνισμού ξεκίνησε

την διαδικασία αξιολόγησης των προτάσεων στις 17 Οκτωβρίου στο Κέντρο Αρχιτεκτονικής του Δήμου Θεσσαλονίκης η οποία ολοκληρώθηκε στις 12 Νοεμβρίου με την κοινοποίηση των αποτελεσμάτων από την ΕΑΧΑ Α.Ε. Κατά τη διαδικασία διαπιστώθηκε το υψηλό επίπεδο, η ποικιλία των προσεγγίσεων καθώς και το ότι οι Προτάσεις και το εύρος της συμμετοχής τεκμηριώνουν τον έντονο προβληματισμό της νέας γενιάς των Ελλήνων αρχιτεκτόνων για την αναβάθμιση της Θεσσαλονίκης, στο σύνολό της. Στην έκθεση θα παρουσιαστούν οι επτά διακριθείσες μελέτες καθώς επίσης και οι λοιπές συμμετοχές. Συγκεκριμένα:

Πέντε Ισότιμα Βραβεία

- 04092002AG (περιοχή Κλεάνθους) Ανδριάντα Λίμπα, Παναγιώτα Μουρατίδου
- 120TK54630 (περιοχή Μαβίλη), Ασημίνα Χατζημανώλη, Αλεξάνδρα Μαραντίδου, Γεώργιος Πέτρος Λαζαρίδης
- 13101223AB (περιοχή Αγ. Τριάδος), Θωμάς Δαλαμούρας, Παναγιώτα Στεργίου, Εμμανουήλ Ταβλαδάκης
- 46379393KM (περιοχή Χαριλάου), Μαρίνα-Ιώ Τζάννης, Αικατερίνη Φούκα
- 51161849PM (περιοχή Γρηγορίου Ε') Μαρία Στεφανίδη, Παναγιώτης Τσιμπιρίδης

Δύο Έπαινοι

- 12117911AZ (περιοχή Αρχαιολογικού Μουσείου) Μαρία Αβραμίδου
- 43270729LJ (περιοχή Γρηγορίου Ε'), Σουλτάνα Κάτσιου, Αδαμαντία Γιουβανάκη, Βαγγέλης Κάργης.

Μετά τα εγκαίνια της έκθεσης ο Δήμος Θεσσαλονίκης από κοινού με την ΕΑΧΑ Α.Ε. απένειμαν τα πέντε ισότιμα βραβεία αξίας 5.000 ευρώ έκαστο και δύο επαίνους (εξαγορές) αξίας 1.000 ευρώ. Για περισσότερες πληροφορίες και για τις μακέτες των προτάσεων που συμμετείχαν στον αρχιτεκτονικό διαγωνισμό οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επισκεφτούν την ιστοσελίδα του Δήμου Θεσσαλονίκης: thessaloniki.gr. ■

Ο ΔΡΟΜΟΣ ΕΙΧΕ ΤΗ ΔΙΚΗ ΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΟΙ "ΔΕΙΚΤΕΣ ΜΝΗΜΗΣ" ΤΗ ΔΙΗΓΟΥΝΤΑΙ

Περνάμε κάθε τόσο από δίπλα τους, διαβάτες βιαστικοί της καθημερινότητας, και δεν τα βλέπουμε. Ο λόγος για μια σειρά από μνημεία και "μνημεία" της Θεσσαλονίκης, αρχαία ή σύγχρονα, απλά τοπόσημα ή σημεία ιστορικής μνήμης και σημαντικά αρχαία αξιοθέατα: το σημείο όπου δολοφονήθηκε ο Λαμπράκης ή εκείνο όπου συγκεντρώθηκαν χιλιάδες Εβραίοι για να ξεκινήσουν το μαρτυρικό τους ταξίδι. Το σημείο όπου βρίσκεται το βιβλιοπωλείο του **Μανόλη Αναγνωστάκη** κι εκείνο όπου λειτουργούσε το συζερί του **Βασίλη Τσιτσάνη**. Ο "κήπος των Πριγκίπων" και ο **Ερνέστ Εμψράρ**. Μια πρωτοβουλία που ανελήφθη πρόσφατα έρχεται να μας τα κάνει πιο "ορατά". Πρόκειται για τους δείκτες μνήμης, 150 επιδαπέδιες ή επιτοίχιες πινακίδες μεγάλων

διαστάσεων (85x230εκ ή 70x200 εκ.), που θα θυμίζουν ότι ο ...δρόμος είχε τη δική του ιστορία, στη διάρκεια 2500 χρόνων.

Οι δείκτες θα σηματοδοτούν σημεία αρχαιολογικού, ιστορικού, πολιτισμικού και πολιτικού ενδιαφέροντος, «**Βγάζοντας την ιστορία της πόλης από τη βιβλιοθήκη -όπου κανείς πλέον δεν την αναζητά- στους δρόμους**», όπως χαρακτηριστικά είπε ο δήμαρχος Θεσσαλονίκης, **Γιάννης Μπουτάρης**, παρουσιάζοντας το έργο, που υλοποιεί ο δήμος Θεσσαλονίκης σε συνεργασία με το Κέντρο Ιστορίας της πόλης -επιστήμονες του οποίου ανέλαβαν τη συγγραφή των ενημερωτικών κειμένων.

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ ΚΑΙ Η ΠΟΛΗ ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟΝ Κ. ΚΑΒΑΦΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ

Συνέχεια από τη σελίδα 13

Φιλόδοξα project όπως το εικονιζόμενο των Skidmore, Owings και Merrill LLP για την ανάδειξη του ανατολικού λιμένα, διεκδικούν ν' αφήσουν τη δική τους σφραγίδα στην πόλη. Πηγή φωτογραφίας: chi-atheneum.org.

Ευκλείδης, Αρχιμήδης, Ερατοσθένης

Η εποχή αυτή ήταν η χρυσή περίοδος της πόλης, όταν ανεγέρθηκαν μέγαρα και μνημεία, η βασιλική συνοικία με τους βοτανικούς κήπους, ναοί και τάφοι που σώζονται μέχρι σήμερα και βέβαια το περίφημο μουσείο, το μοναδικό αυτό ερευνητικό κέντρο του αρχαίου κόσμου, μέρος του οποίου ήταν η **Αλεξανδρινή Βιβλιοθήκη**, μια πραγματική πηγή γνώσης με χιλιάδες τόμους που συγκέντρωνε τους λογίους της εποχής και γενικότερα ανθρώπους του πνεύματος. **Από εδώ πέρασαν - και άφησαν τη σφραγίδα τους - προσωπικότητες όπως ο Αριστοφάνης ο Βυζάντιος, ο Ευκλείδης, ο Αρχιμήδης και ο Ερατοσθένης**, που υπολόγισαν με αρκετή ακρίβεια την περίμετρο της γης. Από αυτόν το φάρο της γνώσης, όπως και από το Φάρο που χτίστηκε τον 3ο αιώνα π.Χ. στην άκρη του λιμανιού και ήταν ένα από τα θαύματα του αρχαίου κόσμου, δυστυχώς δεν σώζεται τίποτα στις μέρες μας.

Πόλη μήκους 35 και πλάτους 3 χλμ...

Σήμερα, η Αλεξάνδρεια συγκρίνεται πληθυσμιακά με την Αθήνα, διατηρώντας μια ιδιαίτερη σχέση με τη θάλασσα όπως η Θεσσαλονίκη. **Μπορεί να απλώνεται επί 35 χιλιόμετρα κατά μήκος της θάλασσας, αλλά το πλάτος της είναι μικρό (μόλις και ξεπερνά -σε κάποια σημεία- τα 3 χλμ), οπότε οι κυριότερες δραστηριότητές της συνορεύουν με τη Μεσόγειο.**

Στη βόρεια άκρη του λιμανιού της έστεκε κάποτε ο περίφημος Φάρος της. Σήμερα, τον έχει αντικαταστήσει το **φρούριο του Κάιτ Μπέη**, που με

μισή χιλιετηρίδα ζωής, θεωρείται το πιο αναγνωρισμένο μνημείο της πόλης.

Τζαμιά μαυριτανικού στυλ, ξενοδοχεία αποικιακής αρχιτεκτονικής, τα ατμοσφαιρικά ζαχαροπλαστεία της πλατείας Ζαχλούλ με τα αιγυπτιακά τέμποτεία και παλιές πολυκατοικίες σε διάφορα χρώματα συμπληρώνουν τη φυσιογνωμία της.

Bibliotheca Alexandrina. Ο βασικός χώρος ανάγνωσης βρίσκεται κάτω από μια οροφή ύψους 33 μέτρων -στο ψηλότερο σημείο της- φτιαγμένη από γυάλινα πάνελ, που "κλίνει" προς την πλευρά της θάλασσας, με διάμετρο 160 μέτρων. Οι τοίχοι της Βιβλιοθήκης είναι φτιαγμένοι από γκρίζο γρανίτη του Ασουάν, χαραγμένοι με χαρακτήρες από 120 διαφορετικά συγγράμματα. Πηγή φωτογραφίας: Openbuildings.com.

Bibliotheca Alexandrina

Αν τα κτήρια αυτά θυμίζουν το ιστορικό παρελθόν της πόλης και τη Μπελ Εποκ, εκείνο που απλώνεται στην άκρη της παραλιακής λεωφόρου

μιλάει για το παρόν και το μέλλον της, τιμώντας ταυτόχρονα το χθες.

Η περίφημη "**Bibliotheca Alexandrina**", η νέα εκδοχή της Βιβλιοθήκης της Αλεξάνδρειας, φιλοξενεί 8 εκατ. τόμους σε ένα κτήριο εντυπωσιακής αρχιτεκτονικής. Για την όψη της νέας Βιβλιοθήκης συνεργάστηκαν στενά το αιγυπτιακό κράτος, η UNESCO και η ομάδα των Νορβηγών αρχιτεκτόνων-σχεδιαστών της (**Snohetta Hamza Consortium**).

Ο κυρίως χώρος ανάγνωσης καλύπτει εμβαδόν αρκετών χιλιάδων τετραγωνικών μέτρων, χωρίς μάλιστα να συνοπολογίζονται **συνεδριακά κέντρα, ειδικές βιβλιοθήκες, χώροι πολυμέσων, τα τέσσερα μουσεία και οι ισάριθμες γκαλερί τέχνης που στεγάζει ή το πλανητάριο.**

Ο βασικός χώρος ανάγνωσης βρίσκεται κάτω από μια οροφή ύψους 33 μέτρων -στο ψηλότερο σημείο της- φτιαγμένη από γυάλινα πάνελ, που "κλίνει" προς την πλευρά της θάλασσας, με διάμετρο 160 μέτρων. Οι τοίχοι της είναι φτιαγμένοι από γκρίζο γρανίτη του Ασουάν, χαραγμένοι με χαρακτήρες (γράμματα) από 120 διαφορετικά συγγράμματα, ενώ συνολικά απλώνεται σε 11 επίπεδα (τέσσερα υπόγεια και επτά υπέργεια). Η Βιβλιοθήκη ολοκληρώθηκε το 2002. Αν υπήρχε στα χρόνια του, δεν αποκλείεται ο Καβάφης να σύχναζε εκεί...

Σήμερα, η Αλεξάνδρεια αλλάζει. Νέα φιλόδοξα αρχιτεκτονικά project (όπως αυτό για την ανάδειξη της περιοχής του ιστορικού ανατολικού λιμένα και της νέας Βιβλιοθήκης από τους Skidmore, Owings και Merrill LLP), διεκδικούν να της αφήσουν τη σφραγίδα τους. Η σφραγίδα του παρελθόντος, όμως, θα είναι πάντα πιο ισχυρή...

**Το παρόν αφιέρωμα στο "Τεχνογράφημα" έγινε με αφορμή την κήρυξη του 2013 ως Έτους Κωνσταντίνου Καβάφη. Η UNESCO κάθε χρόνο τιμά προσωπικότητες και εορτάζει γεγονότα, που έχουν συμβάλει στην ανάπτυξη της Επιστήμης, της Εκπαίδευσης, του Πολιτισμού και της Επικοινωνίας. Συμμετέχει στις ημέρες μνήμης ιστορικών γεγονότων και στις επετείους σημαντικών ανθρώπων ουσιαστικής διεθνούς ακτινοβολίας, που εορτάζονται από τα κράτη μέλη, με σκοπό να τους προσδώσει μια οικουμενική διάσταση και σημασία.*

Συνέχεια από τη σελίδα 18

Οι 150 δείκτες απαντούν σε 180 ερωτήματα για την πόλη. Ο εορτασμός των 100 χρόνων από την απελευθέρωση της πόλης, έδωσε αφορμή για τη δημιουργία ενός πλήρους καταλόγου σημαντικών-δεικτών μνήμης για όλα τα σημαντικά μνημεία, τόπους, γεγονότα και προσωπικότητες, που είναι αναγκαίο να «αποκαλυφθούν» στα μάτια του σύγχρονου περιπατητή της πόλης. Ακόμη, σημαντικά κτήρια και αρχιτεκτονικά σύνολα του 19ου και 20ού αιώνα έβρεπε να σημανθούν, γιατί παίζουν σημαντικό ρόλο στο αρχιτεκτονικό γίγνεσθαι και την κοινωνική ιστορία της πόλης. Η σήμανση - πληροφόρηση επεκτείνεται και στα παλαιοχριστιανικά και βυζαντινά μνημεία της πόλης, που είναι χαρακτηρισμένα μνημεία πα-

γκόσμιας κληρονομιάς της UNESCO, τους μεταβυζαντινούς ναούς, τα οθωμανικά μνημεία, και γενικά όλα τα σημαντικά κτήρια που αποτελούν την αρχιτεκτονική κληρονομιά της πόλης.

Οι πρώτοι δείκτες εκτιμάται ότι θα έχουν τοποθετηθεί την άνοιξη. **Μέχρι το Μάιο υπολογίζεται ότι θα έχουν εγκατασταθεί δείκτες στην Πλατεία Ελευθερίας, την Πλατεία Αρχαίας Αγοράς, τα Λαδάδικα, την Τράπεζα Θεσσαλονίκης των Αλλατινί (Στοά Μαλακοπής), το σημείο δολοφονίας του Γρηγόρη Λαμπράκη, το Βιβλιοπωλείο «Μόλχο» και τον Φραγκομαχαλά.**

Την επιμέλεια στη συγγραφή του υλικού, στη συνεργασία με ιστορικούς και ερευνητές για τη συλλογή των πληροφοριών και τη συγγραφή των κειμένων είχε το Κέντρο Ιστορίας Θεσσαλονίκης

Τη δε εποπτεία των εργασιών ανέλαβε τριμελής επιτροπή, αποτελούμενη από τους Γιώργο Αναστασιάδη, καθηγητή Πανεπιστημίου, Αντώνη Σατραζάνη, προϊστάμενο του ΚΙΘ, και Χρήστο Ζαφείρη, δημοσιογράφο-συγγραφέα.

Το Μορφωτικό Ίδρυμα της ΕΣΗΕΜ-Θ ανέλαβε το συντονισμό, τη διαχείριση και την επιμέλεια της παραγωγής. Η χρηματοδότηση του έργου εξασφαλίστηκε από το ευρωπαϊκό «Πράσινο ταμείο», αλλά και κονδύλια του οργανισμού «Θεσσαλονίκη 2012». Η συνολική μελέτη εφαρμογής τέθηκε υπόψη του υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας, Κλιματικής Αλλαγής και παραπέμφθηκε στην Εταιρεία Ενοποίησης Αρχαιολογικών Χώρων Απτικής, που καταρχήν ενέκρινε τη χρηματοδότησή της. ■